

1 Která z následujících vět není zapsána pravopisně správně?

- [A] Kamarádovy sluneční brýle se mi líbí.
- [B] Sousedovi děti mají pěkný vztah k přírodě.
- [C] Dědečkovy výrazné rysy zdědili oba jeho synové.
- [D] Spolužákoví rodiče byli ve sboru dobrovolných hasičů.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 2–4

TEXT 1

- (1) To vám byl šok! V parku u potoka zkřížila mi cestu holka mnohooká.

- (2) Pěkná, podle mého gusta (těch očí byl **fakt** kopec!). Koukám, že má i ústa, a tak jsme dali pocalek.

- (3) O kytkách, o poezii pokecali jsme mile, i o tom, jak řešila by, muset tak nosit brýle.

- (4) Je to fajn, znát se s holkou, co má tak hodné oči. Jen když ji něco rozpláče, celého vás to zmočí.

(T. Burton, *Holka mnohooká, upraveno*)

TEXT 2

Rýmové echo vzniká, když se v jedné sloce vyskytují verše, které se rýmují a zároveň končí **různými** slovy, z nichž jedno celé je obsaženo v tom druhém. Délka samohlásek ve slovech, která se rýmují, nemusí být stejná.

Příklady: pod **ledem** – **pohledem**; **jižních** – při **žních**; **polámalo** – **oral málo**; **Dana** – **vdaná**.

2 Které z následujících tvrzení odpovídá TEXTU 1?

- [A] Mnohooká holka a ten, kdo v textu promlouvá, spolu hovořili nejméně o třech tématech.
- [B] Ten, kdo v textu promlouvá, byl docela zaskočen tím, že mnohooká holka má oči tolik jako ústo.
- [C] Mnohooká holka a ten, kdo v textu promlouvá, byli předem domluveni, že se spolu sejdou v parku.
- [D] Ten, kdo v textu promlouvá, byl celý mokrý od slz mnohooké holky, protože ji na konci rozhovoru rozplakal.

3 Které z následujících tvrzení o TEXTU 1 je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU 2.)

- [A] Rýmové echo se vyskytuje jak v druhé sloce, tak ve čtvrté sloce.
- [B] Rýmové echo se nevyskytuje ani v druhé sloce, ani ve čtvrté sloce.
- [C] Rýmové echo se vyskytuje v druhé sloce, nikoli však ve čtvrté sloce.
- [D] Rýmové echo se vyskytuje ve čtvrté sloce, nikoli však v druhé sloce.

4 Které z následujících tvrzení o slově podtrženém v TEXTU 1 je pravdivé?

(Posuzované věty jsou gramaticky správné.)

- [A] Slovo *fakt* je v textu ohebným slovem a má stejný význam jako ve větě *Předložil nám zajímavý fakt*.
- [B] Slovo *fakt* je v textu neohebným slovem a má stejný význam jako ve větě *Předložil nám zajímavý fakt*.
- [C] Slovo *fakt* je v textu ohebným slovem a má stejný význam jako ve větě *Domácí práce, hlavně žehlení, ho fakt nebaví*.
- [D] Slovo *fakt* je v textu neohebným slovem a má stejný význam jako ve větě *Domácí práce, hlavně žehlení, ho fakt nebaví*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 5

Vážený pane učiteli,

ráda bych si s Vámi domluvila schůzku ohledně individuálního studijního plánu pro svou dceru Evu Schopnou ze 7. C. Navrhněte prosím termín, časově se Vám mohu přizpůsobit.

Mahulena Schopná

5 Paní Schopná by chtěla svůj e-mail upravit tak, aby byl zdvořilý a zároveň měl všechny náležitosti, které má e-mail mít. Co by bylo nejvhodnější udělat?

- [A] doplnit do e-mailu jméno a příjmení učitele
- [B] použít v e-mailu jiné oslovení, a to *Milý pane učiteli*
- [C] dodat do e-mailu závěrečný pozdrav, např. *S pozdravem*
- [D] uvést v e-mailu důvody žádosti o individuální studijní plán

6 Přiřad'te k jednotlivým tvrzením (6.1–6.3) odpovídající větu (A–E).

(Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát než jednou.)

6.1 Ze všech podtržených slov pouze to první není užito ve správném tvaru.
6.2 Ze všech podtržených slov pouze to druhé není užito ve správném tvaru.
6.3 Ze všech podtržených slov pouze to třetí není užito ve správném tvaru.

- [A] Toto jezero **ledovcového** původu je **proslulou** svou teplotou, **dosahující** jen asi šesti stupňů.
- [B] Postupně se z koničku **provozovanému** výhradně ve volném **časem** stane **tvoje** nová profese.
- [C] Po divadelním **představením** nejspíš zajdeme do místní kavárny, **vyhlášené** skvělými **zákusky**.
- [D] Tomuto projektu **podporovaného** všemi **členy** rady je zapotřebí věnovat dostatek **pozornost**.
- [E] Podle **mnohých** příbuzných je **otcova** dlouhodobá únava nejspíše způsobena jeho **přepracování**.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 7–10

Ještě před sto lety **bylo jasným králem psacích potřeb** plnicí pero. V 2. polovině minulého století však bylo z trůnu sesazeno perem kulíčkovým neboli propiskou.

Předchůdci propisky, tedy první pera s postupně dávkaným inkoustem, pocházejí už z konce 19. století. Tato pera ovšem měla zásadní nedostatky: často vysychala nebo z nich vytékal inkoust. První prototyp funkčního kulíčkového pera vyrobil až maďarský vynálezce László Bíró v roce 1931. Inspirovaly ho prý děti, které hrály kulíčky na chodníku plném kaluží. Rok před začátkem druhé světové války^[1] musel Bíró kvůli svému židovskému původu opustit Maďarsko. Po dvouletém pobytu v Paříži se vydal za oceán a usadil se v Argentíně, kde úspěšně **rozjel výrobu kulíčkových per**.

Zprvu si propisku rozhodně nemohl dovolit **každý** – byla totiž dost drahá. Když americký podnikatel Milton Reynolds začal v polovině 40. let vyrábět propisky podle Bíróovy technologie rozvinuté v Argentíně, jednu prodával za 12 amerických dolarů. Za **takový** peníze mohl tenkrát člověk pořídit 300 litrů benzínu, za cenu pěti Reynoldsových propisek se dokonce v roce 1945 dal v USA na měsíc pronajmout slušný dům. Naštěstí již začátkem 50. let byly v obchodech k dostání levné a přitom spolehlivé propisky.

Tajemství propisky spočívá v hustém rychleschnoucím inkoustu a zejména v malinké kulíčce, umístěné na jejím hrotu. Tato kulíčka, vyráběná například ze slinutého karbidu^[2], se při

psaní otáčí, **inkoust z náplně se tak rovnoměrně rozvádí** po jejím povrchu a zanechává na papíře stopu. Na stejném principu funguje i keramické pero.

(www.stoplusjednicka.cz; zoom.iprima.cz, upraveno)

7 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

7.1 Část druhé světové války strávil László Bíró v Paříži.

7.2 V roce 1945 bylo v USA možné pronajmout si na měsíc dům za méně než 100 amerických dolarů.

7.3 Součástí některých propisek je kulíčka vyrobená z materiálu, který se používá mimo jiné na hroty protipancéřových střel.

7.4 László Bíró vyrobil svůj prototyp funkčního kulíčkového pera v jiném století,než ve kterém vznikla první pera s postupně dávkaným inkoustem.

1. Druhá světová válka probíhala v letech 1939–1945. ➔

2. Slinutý karbid je velmi tvrdý materiál používaný na hroty protipancéřových střel, ve šperkařství, při výrobě břitů aj. ➔

8 Na kterou z následujících otázek nelze pravdivě odpovědět URČITĚ ANO?

(Při řešení úlohy vycházejte pouze z informací obsažených ve výchozím textu a z toho, jak jsou v něm předkládány.)

- [A] Byl Bíróův prototyp funkčního kulíčkového pera inspirován dětmi, které hrály kulíčky?
- [B] Byl Bíróův židovský původ důvodem, proč tento vynálezce musel odejít z Maďarska?
- [C] Bylo vysychání prvních per s postupně dávkaným inkoustem jedním z jejich zásadních nedostatků?
- [D] Bylo možné již v padesátých letech minulého století koupit levné a přitom spolehlivé kulíčkové pero?

9 Které z následujících tvrzení o slovních tvarech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Tvar *každý* i tvar *takový* jsou v tomto textu spisovné.
- [B] Tvar *každý* i tvar *takový* jsou v tomto textu nespisovné.
- [C] V tomto textu je tvar *každý* spisovný a tvar *takový* je nespisovný.
- [D] V tomto textu je tvar *každý* nespisovný a tvar *takový* je spisovný.

10 Ve kterém z následujících úseků podtržených ve výchozím textu se vyskytuje podstatné jméno užité ve 4. pádě?

- [A] tajemství propisky spočívá
- [B] rozjel výrobu kulíčkových per
- [C] bylo jasným králem psacích potřeb
- [D] inkoust z náplně se tak rovnoměrně rozvádí

11 Ke každé z následujících podúloh (11.1 a 11.2) napište současné (tj. ne zastaralé) spisovné slovo, které odpovídá zadání a není vlastním jménem.

11.1 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného jednoslabičné, je přibuzné se slovem LŽIVÝ a skloňuje se podle vzoru MUŽ.

11.2 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného dyouslabičné, je přibuzné se slovem ZAMĚST, skloňuje se podle vzoru STAVENÍ a obsahuje předponu.

12 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je zapsána pravopisně správně (A), nebo ne (N).

12.1 Ve vysokých horách na kraji království kdysi žili zvláštní bytosti.
12.2 Kvůli dlouhodobému suchu se nesmí plývat pitnou vodou ze studní.
12.3 Při některých z dnešních cviků mě pěkně potrápily ztuhlé ramenní svaly.
12.4 Papírové telefoní seznamy už z většiny českých domácností dávno zmizely.

13 Vypište z každé z následujících vět (13.1 a 13.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

tak zapsáni jakéhokoli čísla, které neodpovídá zadání.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

Reprezentační tým českých volebalistů zaznamenal nevydáný úspěch, když porazil Španěly a postoupil do finále. Boj o zlatou medaili byl napínavý. Zpočátku byli čeští hráči spíše opatrní, proto se první set odehrál ještě v italské režii. Od druhého setu už ale naši nedovolili svým soupeřům ze slunné Itálie výrazněji zasáhnout do hry a ubírali se přímo za vítězstvím. Dvoumetroví hráči Novotný s Vaňkem se odráželi z dřevěné podlahy jako z trampolíny a smněle protivníka zasypávali drtivými **směčemi**, zezadu je svým bezchybným podáním podpořili skvělí bratři Dvořákoví.

Když na začátku mistrovství trenér **Kvasinka** věstil svěmu obměněnému týmu velkou budoucnost, nemýlil se. Češi nakonec vyhráli tři sety v řadě. Teď už snad nikdo nebude spochybňovat úroveň českého volebalu! Skleslí Italové odcházeli ze sportovní haly se sklopenými hlavami a zpytovali svědomí. Nerozuměli tomu, proč jim tentokrát nejcnnější kov proklouzl mezi prsty.

17 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou v něm zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

(Slova zapíšte bezchybně; ohebná slova zapíšte ve stejném tvaru, v němž jsou užita v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání. Podtržená slova jsou zapsána správně.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 18–22

(1) V Ho Či Minově Městě bylo uprostřed léta strašné vedro. Artemis Fowl byl ale ochoten to snést. Doutnala v něm totiž jiskřička **naděje**, že konečně najde Knihu. Proto teď se svým komorníkem Butlerem seděl v kavárně a čekal na informátora.

„Ještě čaj, pánové?“ zeptal se jich úslužně drobný číšník s knirkem.

„Ušetřete nás toho divadla a sedněte si vedle mě,“ zavelel Artemis. „Jen mezi námi – máte ručně šité boty, hedvábnou košili a před pár dny jste byl na manikúře. Vy nejste číšník, ale Nguyen, náš kontakt.“

Nguyen si nervózně přisedl. Zarazilo ho, jaká z toho mladého muže, který ho tak rychle prokoukl, sálala autorita.

(2) „A teď k věci,“ řekl mladík. „Sešli jsme se, protože jste odpověděl na můj inzerát.“

„Tu Knihu má jedna léčitelka,“ sdělil mu Nguyen.

„Tak nás k té ženě zaved'te,“ rozhodl Artemis.

Po dvouhodinové cestě rozpaleným městem konečně dorazili do úzké temné uličky, kde na rýžové rohoži seděla malá zahalená postava. „To je ona,“ pošeptal Nguyen svým společníkům.

„Madam, potřebuji vaši Knihu,“ oslovil ženu Artemis a podal jí láhev s etiketou whisky. „To je ona,“ pošeptal Nguyen svým společníkům. „Nevím nic o žádné knize. Jsem léčitelka.“

Artemis si povzdychl: „Vy přece nejste léčitelka, ale víla.“

Žena shodila z hlavy **šál** a Artemis zahlédl oči zlaté **barvy** a špičaté uši.

„Jestli víš o Knize,“ řekla víla, „pak taky víš, že bych tě mohla zabít lusknutím prstů!“

24 Které z následujících tvrzení o větách z výchozího textu je pravdivé?

- [A] Obě tyto věty jsou zapsány pravopisně správně.
- [B] Každá z těchto vět obsahuje pravopisnou chybu.
- [C] Věta č. 1 je zapsána pravopisně správně, věta č. 2 obsahuje pravopisnou chybu.
- [D] Věta č. 1 obsahuje pravopisnou chybu, věta č. 2 je zapsána pravopisně správně.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Když v lednu 1925 vypukla v aljašském městečku Nome epidemie záškrtu, vyslali jeho obyvatelé nouzový signál. Kvůli špatnému počasí k nim však nebylo možné lék včas dopravit letadlem ani lodí. Tohoto úkolu se tedy museli ujmout musheři se svými psími spřeženími. Čekala je náročná trasa dlouhá zhruba tisíc kilometrů. Při takové vzdálenosti je ale **třeba** odpočívat, což znamená ztrácet čas. Životodárný náklad si proto jako štafetu postupně předalo celkem dvacet týmů. Během pětidenní záchranné mise museli lidé i psi čelit ukrutným mrazům, nakonec se ale podařilo dovézt lék na místo určení. Heroický výkon vzbudil **neobyvály** zájem médií i veřejnosti. Pes Balto, vůdce dvacátého psiho spřežení, má dokonce svou sochu v newyorském Central Parku.

Slavná záchranná akce se stala inspirací pro Iditarod, extrémní závod saní tažených psy, který se každoročně koná v březnu. Trasa závodu, vedoucí aljašskou tundrou i drsnými horami, je dlouhá skoro 1 800 kilometrů. Není asi nutné zdůrazňovat, že utkat se s **nelítostnou** přírodou vyžaduje hodně sil a odvahy. To ostatně potvrzuje i průběh závodu v roce 2023: loni závodníci vyjeli na trať v neděli 5. března ve 14.00, nejlepší z nich se do cíle dostal až za osm dní a 21 hodin.

Vysvětlivka: *musher* – člověk, který řídí saně tažené psím spřežením

(www.tyden.cz; www.aktualne.cz; upraveno)

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Špatné počasí na Aljaše v lednu 1925 způsobilo, že nouzový signál z městečka Nome nebyl vyslán včas.
25.2 Při záchranné akci, jejímž cílem bylo dopravit do městečka Nome lék, byl vůdcem posledního psiho spřežení pes Balto.
25.3 Nejlepší ze všech závodníků, kteří se v roce 2023 účastnili závodu Iditarod, dojel do cíle později než během druhého březnového víkendu.
25.4 Během záchranné mise, již se účastnilo dvacet týmů složených z musherů a jejich psích spřežení, se denně urazilo zhruba padesát kilometrů.

26 Ve které z následujících možností je uvedena dvojice slov, jež lze v kontextu výchozího textu považovat za synonyma?

(První slovo z každé dvojice pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)

- [A] třeba – například
- [B] nebyvalý – nepřekvapivý
- [C] asi – přibližně
- [D] nelítostnou – nemilosrdnou

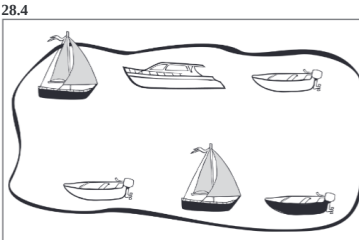
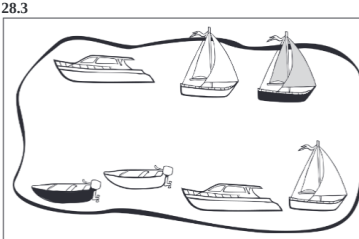
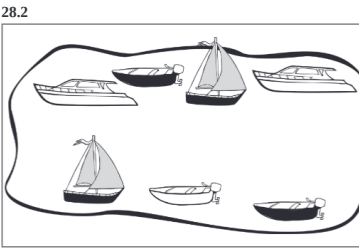
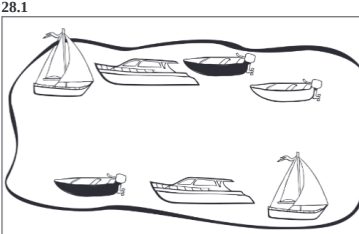
27 Tvrzení: Slovo ***** z výchozího textu má pouze jednu předponu a ta je neslabičná.

Na vynechané místo (*****) ve výše uvedeném tvrzení je nutné doplnit slovo tak, aby tvrzení bylo pravdivé. Které z následujících slov na toto místo patří?

- [A] slavný
- [B] ukrutný
- [C] odpočívat
- [D] vzdálenost

28 Přiřad'te k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).

(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou.)

- [A] Na celém jezeře je lichý počet lodí. Většinu ze všech motorových lodí na jezeře tvoří čluny. U jižního břehu kotví dvě tmavé lodě.
- [B] U severního břehu kotví sudý počet bílých lodí. Ze všech lodí na jezeře jsou celkem čtyři motorové. U jižního břehu nekotví žádná jachta.
- [C] Na celém jezeře je sudý počet plachetnic. U severního břehu kotví více lodí než u břehu jižního. Většinu ze všech lodí na jezeře tvoří bílé lodě.
- [D] U jižního břehu kotví lichý počet lodí. Na celém jezeře je počet plachetnic shodný s počtem jacht. U severního břehu nekotví žádný tmavý člun.
- [E] U jižního břehu kotví sudý počet motorových lodí. U severního břehu kotví tmavá plachetnice. Na celém jezeře jsou dvě jachty, z nichž každá kotví v jiného břehu.
- [F] Na celém jezeře je sudý počet tmavých lodí. Počet plachetnic, které kotví u severního břehu, je shodný s počtem člunů kotvících u jižního břehu. U severního břehu kotví lichý počet lodí.

Vysvětlivky: Na níže uvedeném obrázku je jezero, na kterém se nachází celkem pět lodí: tři jsou motorové, dvě jsou plachetnice bez motoru.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 1–3

TEXT 1

Jel stařec na oslu a blízko cesty hned zřel svěží louku, samý květ.
Své zvíře pouští tam a šedivec náš hravý s nadšením skáče do té trávy, dovádí, zpívá, tiší hlad a válí se v ní a je rád, že spásť zde může místo celé.
Tu stařec spatří nepřitele.

„Ted’ musíš se mnou uprchnout!“
„Pročpak?“ odpoví trávozrout.
„Budu snad na hřebetě mít proto dvoji tíž?“
„To ne,“ děl starý pán a chystal se jít pryč.
„Co na tom,“ osel řek, „změní-li se můj pán?“
Já se chci pást. Vy zmizte v strání.
Nepřítele jsou všichni páni.
Dost jasně to snad povídám.“

(J. de La Fontaine, Stařec a osel, upraveno)

TEXT 2

Knižní slova (např. *sivý*) se uplatňují zejména v uměleckých tectech, v běžně mluvené řeči se téměř nepoužívají. Synonymem knižního slova *sivý* je běžně užívané slovo *šedivý*.

1

Tvrzení č. 1: Osel se obával, že na hřebetě neunese dvojnásobnou váhu, a proto odmítl starce následovat.

Tvrzení č. 2: Osel dal najevo, že všechny pány včetně starce považuje za nepřátele.

Odpovídá alespoň některé z výše uvedených tvrzení TEXTU 1?

- [A] ne, žádné z těchto tvrzení
- [B] ano, ale pouze tvrzení č. 1
- [C] ano, ale pouze tvrzení č. 2
- [D] ano, každé z těchto tvrzení

2 Které z následujících tvrzení odpovídá TEXTU 1?

- [A] V potvrzené přímé řeči stařec promlouvá k oslovi, označenému v textu také jako *šedivec*.
- [B] V potvrzené přímé řeči osel promlouvá ke starci, označenému v textu také jako *šedivec*.
- [C] V potvrzené přímé řeči osel, který je v textu označen také jako *šedivec*, promlouvá ke starci.
- [D] V potvrzené přímé řeči stařec, který je v textu označen také jako *šedivec*, promlouvá k oslovi.

3 Které z následujících tvrzení o slovese tučně vyznačeném v TEXTU 1 je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU 2.)

- [A] Sloveso *zřít* je na rozdíl od svého synonyma *vidět* knižní.
- [B] Synonymem běžně užívaného slovesa *zřít* je knižní slovo *vidět*.
- [C] Sloveso *zřít* je na rozdíl od svého synonyma *rozhlédnout* se knižní.
- [D] Synonymem běžně užívaného slovesa *zřít* je knižní slovo *rozhlédnout* se.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 4

Musíš kout železo, dokud je žhavé.

4 Napište smysluplnou větu o čtyřech slovech, v níž výraz KOUT bude jednoznačně jiným slovním druhem než ve výchozím textu.

Vzniklá věta musí obsahovat tvar *kout*,* *musí být gramaticky i pravopisně správná a musí obsahovat

přísudek. Výraz *kout* nesmí být použit jako vlastní jméno.

5 Přiřaďte k jednotlivým souvětím (5.1–5.3) odpovídající tvrzení (A–E).

(Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát než jednou.)

5.1 Ten maník vůbec nikam nechodí pěšky, všude se vozi nablýskaným fámem.
5.2 Kdybyste pořád nevejrli do počítače, mohli jsme si ted’ spolu zahrát fotbal.
5.3 Můj bratr odjakživa nesnášel, když pod stromčkem zase našel další fusekle.

- [A] V souvětí je pouze jedno nespisovné slovo, a to v první větě souvětí.
- [B] V souvětí je pouze jedno nespisovné slovo, a to v druhé větě souvětí.
- [C] V souvětí jsou celkem dvě nespisovná slova: obě jsou v první větě souvětí.
- [D] V souvětí jsou celkem dvě nespisovná slova: obě jsou v druhé větě souvětí.
- [E] V souvětí jsou celkem dvě nespisovná slova: v každé větě souvětí je jedno.

6 Která z následujících vět není zapsána pravopisně správně?

- [A] Houbaři našli na nedaleké mytíně jelení paroží.
- [B] Barvitě nám vylíčil problémy se ztracenými doklady.
- [C] V průběhu jednání se začal chovat dost nevyzpytatelně.
- [D] Rodiče si šli po náročném výslapu odpočinout do výřivky.

7

Souvětí č. 1: Ne abys přišel pozdě, dostal bys totiž poznámku.

Souvětí č. 2: Jestli přijdeš pozdě, dostaneš poznámku.

Které z následujících tvrzení vystihuje výše uvedená souvětí?

- [A] V každém souvětí je obsažena výčitka za předchozí jednání.
- [B] V každém souvětí je obsaženo varování před následky jednání.
- [C] V souvětí č. 1 je obsažena výčitka za předchozí jednání, v souvětí č. 2 je obsaženo varování před následky jednání.
- [D] V souvětí č. 1 je obsaženo varování před následky jednání, v souvětí č. 2 je obsažena výčitka za předchozí jednání.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–12

Ačkoli ještě nedávno bylo tetování vnímáno většinou negativně, dnes už je poměrně běžné. Málokdo ovšem ví, jak dlouhou má tradici.

***** se lidé nechávali tetovat již v době měděné, svědčí mumie muže známého pod přezdívkou Ōtzi, jenž žil někdy mezi lety 3400 a 3100 př. n. l. Skvmý na jeho těle, nalezeném v roce 1991, vědci zpočátku považovali za popáleniny, podrobnou analýzou však bylo prokázáno, že jde o tetování. Většinu z celkem 61 vytetovaných čar o maximální délce 40 mm má Ōtzi na nohou a v **dolní** části zad, a to na místech, která využívá i dnešní akupunktura. Někteří **uznávání** odborníci proto soudí, že jeho tetování mohlo označovat akupunkturní body.

Důležité poznatky o tetování přinesly také gebeleinské mumie. Tato šestice mumifikovaných těl byla nalezena v Egyptě na sklonku 19. století. Před několika lety vědci díky moderním technologiím zjistili, že dvě z mumii jsou potetované. Jejich tetování patrně poukazovalo na vyšší společenské postavení. Na paži gebeleinské

ženy se našly čtyři symboly (mají tvar písmene S). Gebeleinský muž má na rameni dva **zvířecí** motivy: jedno tetování pravděpodobně znázorňuje býka (ten byl v Egyptě symbolem moci a síly), v druhém případě jde nejspíš o paovci hřivnatou (zvíře podobné koze, které žije v Egyptě). Tento objev vyvrátil domněnku, že **starověcí** Egypťané tetovali pouze ženy.

Tetování je typické i pro mnoho ostrovních kultur. *S osobitým zdobením mužských těl, sahajícím od beder až po kolena, se setkáme třeba u jednoho samojského kmene*. Nechat si udělat takové tetování je podmínkou pro to, aby byl dospívající Samejec přijat mezi dospělé. Je tedy zjevné, že tetování zdaleka není jen estetickou záležitostí, jak se mnozí lidé domnívají.

Vysvětlivka: *akupunktura* – léčebná metoda, při níž se do určitých míst pacientova těla vpichují speciální jehly

(www.national-geographic.cz; www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

8 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

8.1 Alespoň jedna z 61 čar vytetovaných na Ōtziho těle je dlouhá 40 milimetrů.
8.2 Gebeleinské mumie byly nalezeny dříve než mumie muže přezdívaného Ōtzi.
8.3 Každý Samejec mužského pohlaví se po dosažení dospělosti musí nechat potetovat.
8.4 Umístění čar vytetovaných na Ōtziho těle dokazuje, že akupunktura vznikla v roce 3400 př. n. l.

9 Ve které z následujících možností jsou významové vztahy mezi slovy nejpodobnější vztahům mezi slovy BEDRA – TĚLO – KOLENO?

(Slova *bedra, tělo *a *koleno* posuzujte ve významu, který mají v potvrzeném úseku výchozího textu. Správná je pouze ta možnost, v níž pořadí slov odpovídá pořadí *bedra *– *tělo* – *koleno*.)

- [A] zip – bunda – rukáv
- [B] vesnice – náves – ulice
- [C] povodeň – voda – hráz
- [D] přezívka – bota – sandál

10 Která z následujících informací je ve výchozím textu čtenářům předkládána jako domněnka?

- [A] informace, že v Egyptě žije paovce hřivnatá
- [B] informace, že v Egyptě býk symbolizoval moc a sílu
- [C] informace, že gebeleinský muž má na rameni dvě tetování
- [D] informace, že jedno tetování na rameni gebeleinského muže znázorňuje býka

11 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

(Po doplnění možnosti musí být příslušné souvětí smysluplné a gramaticky správné.)

- [A] S tím, že
- [B] O tom, že
- [C] S těmi, co
- [D] O těch, co

12 Ve výchozím textu jsou tučně vyznačena čtyři slova. Kolik z nich je přidavných jmen měkkých?

- [A] pouze jedno
- [B] celkem dvě
- [C] celkem tři
- [D] čtyři

13 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda je zapsána pravopisně správně (A), nebo ne (N).

13.1 Během příštího víkendu společně navštívíme otcovi příbuzné z Moravy.
13.2 Pro nedostatečné důkazy ho ve všech bodech obžaloby zprostilí obvinění.
13.3 Návštěvníci se mohou zastavit v zámecké kapli, kde jsou vystaveny cenné barokní malby.
13.4 Protože se zřejmě brzy začne stmívat, musíme se co nejdřív vydat na zpáteční cestu.

14 Vypište z každé z následujících vět (14.1 a 14.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

14.1 Návštěva divadelního představení je i dnes mnohými lidmi považována za společenskou událost.
14.2 Její včerejší ne, pronesené s neobvyklou rozhodností, mě překvapivě zahřálo u srdce.

15 Seřad'te jednotlivé části textu (A–F) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

- [A] „Kdo to sem přinesl? Ještě není půlnoc, takže od Noční pošty to být nemůže,“ divil se a poklepal prstem na obálku. Pak dodal: „Jsou na ní známky, ale chybí razítko.“
- [B] Její mamka totiž o svých příbuzných nikdy nemluvila. I když Emíly podnikla v tomhle směru čmuchalství první kategorie, nedokázala z mamky dostat nic víc, než že „v rodině mají složité vztahy“.
- [C] Emílyini rodiče se chystali k odchodu. Mamka se obouvala, táta stál vedle ní. V jedné ruce držel dopis a v druhé obálku se staromódními známkami.
- [D] Mamka k němu vzhlédla: „A není to o to zajímavější?“ Táta pozvedl obočí a začal číst: „Vážená paní, sděluji vám, že váš příbuzný Patrik se potýká se závažnými těžkostmi a žádá o vaši okamžitou pomoc.“
- [D] Mamka k němu vzhlédla: „A není to o to zajímavější?“ Táta pozvedl obočí a začal číst: „Vážená paní, sděluji vám, že váš příbuzný Patrik se potýká se závažnými těžkostmi a žádá o vaši okamžitou pomoc.“
- [E] „A proč zrovna ty?“ neodpustil si táta. Mamka pokrčila rameny: „Co naděláš, rodina je rodina. A navíc jsem asi jediná, kdo to jelto může přivést k rozumu!“ V Emíly se rázem spustil poplach na detekci drbů.
- [F] Mamka se zatvářila, jako by snědla něco kyselého: „To určitě! S těžkostmi se potýká prateta Aoife kvůli tomu, že má s Patrikem samé starosti. Přesto bych za ním měla zajít.“

(B. Read, L. Trinderová, Půlnoční hodina, upraveno)

16

16.1 Učitelka informovala rodiče **o mém nevhodném chování**.

Úsek podtržený ve výše uvedené větě jednoduché upravte tak, aby z věty vzniklo gramaticky správné souvětí obsahující dvě věty. Význam původní věty musí zůstat zachován.

16.2 Parkoval na místě, které bylo určeno jen pro zákazníky.

Úsek podtržený ve výše uvedeném souvětí upravte tak, aby ze souvětí vznikla gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 17

TEXT 1

nepokoj
hrbolek
náhrdelník
podpatek
bezdomovec
vodárna
prádelník
příchuť
pravnuk
drobeček
lepídlo
předšň

TEXT 2

Odvozování typu A: způsob tvoření slov, při němž se základové slovo (tj. slovo, od něhož se přímo odvozuje) současně rozšiřuje o předponu i o příponu. Tímto způsobem bylo například ze základového slova *hora* odvozeno slovo *pahorek*.

Odvozování typu B: způsob tvoření slov, při němž se základové slovo rozšiřuje buď pouze o předponu (např. ze základového slova *průměr* bylo odvozeno slovo *nadprůměr*), nebo pouze o příponu (např. ze základového slova *postel *bylo odvozeno slovo *postýlka*).

17 Vypište z TEXTU 1 tři slova, která byla vytvořena odvozováním typu A.

Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Jelikož je Martin už od dětství vášnivý hokejový fanoušek, tatínek mu k narozeninám přichystal zkutečné překvapení: koupil vstupenky na mezinárodní utkání. Martin se celý měsíc snažil vyzvídat, jaký dárek dostane, rodiče se ale tvářili tajemně.

Konečně nastal ten dlouho očekávaný den. Zprvu byl Martin přesvědčen, že jedou na obvyklou večeři do jeho oblíbené restaurace. Podezřelí začal mít až ve chvíli, kdy nevystoupili na známé zastávce, ale pokračovali do centra. Po přijezdu ke **stadionu** Martin nevěřil svým očím. U hlavní brány se shromáždily davy lidí, čeština se tu mísila s jakýmsi cizím jazykem, kterému nerozuměl.

Utkání bylo nesmírně napínavé a skončilo nečekaným vítězstvím domácích. Pomyslnou třešničkou na dortu byla možnost získat autogrami od hráčů z obou týmů. Byl to ten nejúžasnější narozeninový dárek.

18

Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je **pravopisně správně**.

Podtržené slovo je zapsáno správně.

Slova запиšte bezchybně ve stejném tvaru, ve kterém jsou užitá v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 19–23

TEXT 1

(1) Když náš host dokončil děsупný příběh o Černé lodi, nastalo hrobové ticho. „Jak by někdo mohl být mrtvý a nevědět o tom? Jak víte, co se děje na palubě Černé lodi?“ zeptal jsem se ve snaze utišíť svůj strach. „Myslím, že odpověď“ na tyto otázky znáš, Ethane,“ pravil Thackeray s úsměvem poněkud zabarveným smutkem. „Je čas se rozloučit. Ethane a Kát’a, bylo mi ctí vás poznat,“ dodal a odešel z naší krčmy.

(2) Vyběhli jsme za ním a sledovali, jak zamířil k okraji skalnatého útesu. Bez váhání se vydal směrem dolů a za okamžik už byl na úpatí. U břehu na něj v člnu čekali dva muži. Když k nim nastoupil, vyrazili k jakési lodi kotvící opodál. Její trup byl proderávěľý jako kabát prožraný moly, plachty měla potrané. Podobně **zbičadená** byla i posádka.

„To je ta Černá loď, že?“ hlesla Kát’a. Přál jsem si odpovědět, že je to **holý** nesmysl, v hloubi duše jsem ale věděl, že má pravdu. Thackeray i posádka tajuplné lodi byli mrtví.

(3) Vrátili jsme se do krčmy a posadili se ke krbu. Vtom jsme zvenku zaslechli chrastění klíčů. Rychle jsme se schovali do komory a skvírou mezi dveřmi vyukukovali ven. Záhy do výčepu vešli nějací zvláštěně oblečení muži. Kát’a z toho byla stejně zmatená jako já. Kdo to je? Co tu chtějí? Snad to nejsou lupiči!

„Takže tenhle hostinec je opuštěný, Hughu?“ řekl jeden z nich.

„Už dlouho, Montagueu,“ odpověděl druhý.

Musel jsem zjistit, co jsou zač. Vylezl jsem tedy z úkrytu a pravil: „Co si přejete, pánové?“

„Po té tragické události se mu místní **začali** vyhýbat,“ pokračoval Hugh a mě si vůbec nevšímal. „Ethane, oni nás **neslyší** a nejspíš ani nevidí,“ špitla Kát’a. **Přistoupil** jsem blíž k jednomu z mužů, on se však náhle vydal k oknu. **Prošel** přitom přímo skrze mě!

(Ch. Priestley, Příšerné příběhy z Černé lodi, upraveno)

TEXT 2

Slovesný tvar typu A: i bez okolního textu **lze** určit, zda je sloveso užitо v jednotném, či množném čísle, např. *odejdi* (je to pouze tvar 2. osoby čísla jednotného).

Slovesný tvar typu B: bez okolního textu **nelze** určit, zda je sloveso užitо v jednotném, či množném čísle, např. *odešla* (*dcera odešla* × *děvčata odešla*).

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

19.1 *Ethan se nakonec dovтіpil, že námořníci z Černé lodi zemřeli, když jejich loď najela na skalnatý útes.*
19.2 *Ve chvíli, kdy člun vyplul směrem k lodi s potrhámymi plachtami, se v něm nacházely celkem dvě osoby.*
19.3 *Thackeraye trochu rozesmutnilo, že na rozdíl od Ethana nezná odpověď' na otázky, které mu Ethan položil.*

19.4 *Lupič Hugh se od místních lidí dozvěděl, že hostinec je opuštěný, a proto se do něj on a jeho komplic Montague vloupali.*

20 Které z následujících tvrzení o slovesných tvarech podtržených v TEXTU 1 je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.)

- [A] Jak *začali*, tak *neslyší* jsou slovesné tvary typu A.
- [B] Jak *začali*, tak *neslyší* jsou slovesné tvary typu B.
- [C] *Začali* je slovesný tvar typu A, *neslyší* je slovesný tvar typu B.
- [D] *Začali* je slovesný tvar typu B, *neslyší* je slovesný var typu A.

21 Která z následujících možností vystihuje TEXT 1?

- [A] Jde o lyrický text, který vypráví Ethan.
- [B] Jde o epický text, který vypráví Ethan.
- [C] Jde o lyrický text, který nevypráví Ethan.
- [D] Jde o epický text, který nevypráví Ethan.

22 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je pravdivé (A), nebo ne (N).

(Posuzovaná slova jsou v TEXTU 1 vyznačena tučně.)

22.1 V daném kontextu je synonymem slova *zbičadený* slovo *zubožený*.
22.2 V daném kontextu je synonymem slova *holý* slovo *naprostý*.
22.3 Slovo *přistoupit* je v textu užitо ve stejném významu jako ve větě *Přistoupil na jeho podmínky*.
22.4 Slovo *projit* je v textu užitо ve stejném významu jako ve větě *Učitel pečlivě prošel mé výpisky*.

23 Vypište z druhé části TEXTU 1 tři podstatná jména, která jsou v textu užitа v 6. pádě.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

24 Která z následujících vět je zapsána pravopisně správně?

- [A] Mé rodiče tráпили starosti s rodinou firmou.
- [B] Mé rodiče tráпили starosti s rodinou firmou.
- [C] Mé rodiče tráпили starosti s rodinnou firmou.
- [D] Mé rodiče tráпили starosti s rodinnou firmou.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 23–27

Začátkem roku se v Benátkách tradičně pořádá karneval. Během něj italské město ožívá barvami, hudbou a maskárními průvody. Po ukončení této několikadenní slavnosti nastává období půstu, který se drží 40 dní před Velikonocemi.

Benátský karneval se podle některých zdrojů poprvé konal už v roce 1162. Benátčané byli z masek natolik nadšení, že během nosili už od října. V roce 1608 bylo proto uzákoněno, že masky lze v Benátkách nosit výhradně při karnevalu, a nikoli jindy. Tomu, kdo toto nařízení porušil, hrozil trest: zbičování nebo vězení.

Jednou z tradičních benátských masek je bauta, zlacená maska s otvory jen pro oči, která dokonale utají totožnost maskovaného. Ženám je určena zpravidla **vkusně** zdobená colombina, překrásná maska zakrývajcí oči a kořen nosu. Nejznámější maskou je však **patrně** morový doktor. Tato bílá, hrozivě vypadající maska s dlouhým **zahnutým** zobákem byla původně využívána pouze v lékařství. Během morových ran si totiž lékaři do tohoto zobáku vkládali byliny, jež měly svou vůni přebít zápach nemocných.

Masky jsou typickým suvenýrem z Benátek. Kromě miniatur s ručně malovanou výzdobou, vyrobené ze sádry, je zájem i o **levnější** masky z lisovaného papíru.

(ct24.ceskatelevize.cz; www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Existují zdroje, podle nichž se historicky první benátský karneval konal roku 1162.
25.2 Karneval, který se koná v Benátkách, trvá několik dnů a v kalendářním roce časově předchází Velikonocům.
25.3 V minulosti mohl být člověk zbičován za to, že karnevalovou masku nosil v Benátkách jindy než během karnevalu.
25.4 Z původní karnevalové masky morového doktora se během morových ran stala nezbytná součást lékařského vybavení.

26 Ve které z následujících možností je uvedena dvojice slov, jež nelze v kontextu výchozího textu považovat za antonyma?

(První slovo z každé dvojice pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)

- [A] vkusně – nevkusně
- [B] patrně – nepatrně
- [C] zahnutý – rovný
- [D] levnější – dražší

27 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje chybně užitý tvar slova?

- [A] měly svou vůni přebít zápach nemocných
- [B] překrásná maska zakrývajcí oči a kořen nosu
- [C] město ožívá barvami, hudbou a maskárními průvody
- [D] kromě miniatur s ručně malovanou výzdobou, vyrobené ze sádry

28 Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).